

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การชะลอฟ้องในคดีอาญา (Suspension of Prosecution) เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้อำนาจพนักงานอัยการในการดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาให้ผู้ต้องหาปฏิบัติ หากผู้ต้องหาสามารถปฏิบัติตามที่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ พนักงานอัยการจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี¹ ทำให้คดีอาญาระงับ เป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นไปสู่ศาลอีกทางหนึ่ง โดยมีแนวความคิดมาจากการที่พนักงานอัยการมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดี โดยในการชะลอฟ้องนี้ เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น พนักงานอัยการไม่จำเป็นต้องสั่งฟ้องทุกกรณี แต่อาจจะมีการชะลอการสั่งฟ้องคดี โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติ เพื่อดูว่าผู้กระทำความผิดสำนึกในการกระทำของตนหรือไม่ และพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการได้กำหนดไว้หรือไม่ ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิดได้มีการเยียวยา หรือ ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามสมควร จนผู้เสียหายพอใจ และไม่คิดที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือไม่ หากผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามได้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนด และผู้เสียหายที่คิดที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอีก พนักงานอัยการจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี แต่หากผู้กระทำความผิดไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนดขึ้นได้ หรือผู้เสียหายยังคิดที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด พนักงานอัยการจะสั่งฟ้องเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องต่อศาลตามกระบวนการยุติธรรม²

มาตรการชะลอฟ้อง จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ต่างประเทศได้นำมาใช้เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่จะนำมาใช้กับคดีที่เป็นการกระทำความผิดโดยประมาท คดีที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือคดีที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 3-5 ปี โดยพนักงานอัยการจะกำหนดเงื่อนไขให้แก่ผู้กระทำความผิดปฏิบัติ เช่น การเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูง การจำกัดบริเวณ การห้ามเข้าบริเวณ

¹ ชานี เสนาริบัติ. (2561). *บทบาทของศาลในการตรวจสอบการชะลอฟ้องในคดีอาญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 61.

² เรวดี น้าเฉลิม. (2522). *ชะลอการฟ้อง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 33.

ใดบริเวณหนึ่ง หรือ การบริการสังคม เป็นต้น ซึ่งมาตรการการชะลอฟ้องนี้สามารถทำให้ทุกฝ่ายพอใจได้ กล่าวคือ ภาครัฐสามารถลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ ลดงบประมาณที่จะต้องเสียให้กับ การดูแลผู้ต้องขัง ทำให้ภาครัฐสามารถนำงบประมาณไปใช้ในพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ได้ ผู้กระทำความผิดไม่ได้ประวิติคดีตัว สามารถกลับเข้าสู่สังคมเพื่อให้ชีวิตตามปกติได้ ไม่ถูกสังคมตีตราว่าเป็นคนขี้คุก ไม่ถูกสังคมกีดกัน สามารถหางานทำเพื่อเลี้ยงชีพได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปกระทำความผิดอีก ในส่วนของผู้เสียหายนั้นก็ได้รับการเยียวยาและชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามสมควร จะเห็นได้ว่ามาตรการชะลอฟ้องที่ต่างประเทศนำมาใช้นั้น มีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณที่คดีที่ขึ้นสู่ศาล เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก³

ประเทศไทยยังไม่มี การนำมาตราการชะลอฟ้องในคดีอาญามาใช้ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยกำลังเจอกับปัญหานักโทษล้นเรือนจำ และปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก เพราะไม่มีการกลั่นกรองคดีอีกชั้นหนึ่ง คดีที่ขึ้นสู่ศาลนั้นควรจะเป็นคดีที่คดีที่มีความร้ายแรงหรือยังมีข้อโต้แย้งสำคัญที่จำเป็นจะต้องขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาและพิพากษาคดี หากเป็นกรณีที่ไม่ได้กระทบต่อสังคมเป็นวงกว้าง โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือ คดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ควรจะมี มาตรการที่เบาเบียงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ทำให้สามารถช่วยกลั่นกรองคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้ และจากปริมาณที่ขึ้นสู่ศาลนั้น มีคดีจำนวนไม่น้อยที่เป็นคดีเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากรถยนต์ ซึ่งอุบัติเหตุทางรถยนต์ส่วนใหญ่เกิดจากการขับรถขณะขับขี่ที่ขับรถขณะ และจะเพิ่มมากขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่หรือสงกรานต์ที่ประชาชนเดินทางกลับต่างจังหวัดเป็นจำนวนมาก

จากข้อมูลสถิติคดีช่วง 7 วันอันตราย หรือช่วงเทศกาลปีใหม่ (ระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม 2564 – 5 มกราคม 2565) ของศูนย์ข้อมูลคดี สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งช่วงวันดังกล่าวเป็นช่วงประชาชนเดินทางกลับภูมิลำเนา อุบัติเหตุบนท้องถนนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก พบว่า มีคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นรวมทั้งสิ้น 15,854 คดี ซึ่งข้อหาที่มีการกระทำความผิดมากที่สุด คือ ขับรถขณะเมาสุรา โดยมีจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาลทั้งสิ้น 15,280 คดี⁴ แม้ว่าในช่วงเทศกาลปีใหม่หรือเทศกาลอื่นๆของประเทศไทยจะมีการรณรงค์เรื่อง โครงการเมาแล้วไม่ขับจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงการตั้งด่านตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ของ

³ พงษ์พิพัฒน์ เขียวอุบล. (2554). *มาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 1 – 3.

⁴ ไทยโพสต์. (2565). *เผยสถิติคดีช่วง 7 วันอันตรายปีใหม่ 'เมาแล้วขับ' อันดับ 1 'อุบลฯ-โคราช' สูงสุด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaipost.net/x-cite-news/59225/>. [2565, 14 กุมภาพันธ์]

เจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ก็ไม่สามารถลดจำนวนปริมาณคดี หรือ ลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากกรณีมาแล้วจับได้ เห็นได้จากเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลสถิติคดีที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นในความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในช่วงเทศกาลปีใหม่ของปีพ.ศ. 2564 พบว่า มีปริมาณคดีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 รวมทั้งสิ้น 9,452 คดี สถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล ในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2565 นี้ มีปริมาณคดีเพิ่มขึ้น 6,402 คดี (คิดเป็นร้อยละ 67.73) ดังนั้นคดีขับรถขณะเมาสุรายังคงมีเป็นจำนวนมาก และมากยิ่งขึ้นในช่วงเทศกาลที่มีจำนวนประชาชนที่เดินทางกลับต่างจังหวัด ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และอาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้อื่น

คดีเมาแล้วขับหรือความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามมาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดได้ไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาต ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจมีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ถ้าการกระทำความผิดทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัสมีโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ได้ไม่น้อยกว่าสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และถ้าการกระทำความผิดทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายมีโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาทและให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราเป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่ไม่สามารถยอมความได้ แม้ผู้เสียหายจะไม่ตั้งใจที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด หรือแม้แต่กรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับความเสียหาย เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบเห็นการกระทำความผิดจึงต้องดำเนินการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและนำคดีขึ้นสู่ศาล ผู้กระทำความผิดเองต้องถูกดำเนินคดีได้รับโทษตามที่กฎหมาย มีคดีติดตัว ถูกสังคมตีตรา และเมื่อโทษทางอาญามีโทษแก่จำคุกและปรับ ผู้เสียหายที่แท้จริงที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดจึงไม่ได้การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น⁵

ในประเทศไทยแม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 143 จะบัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการให้การใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาต่อศาล แต่ก็ไม่ได้

⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 ศรี

บัญญัติให้พนักงานอัยการใช้อำนาจสั่งให้มีการใช้วิธีการหรือมาตรการอื่นแทนการตั้งฟ้องคดีอาญา และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ก็ไม่ได้บัญญัติให้สามารถนำวิธีการอื่นหรือมาตรการอื่นแทนการฟ้องคดีมาใช้ได้ ทำให้พนักงานอัยการต้องส่งฟ้องคดีต่อศาล ส่งผลให้ปริมาณคดีที่ในความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลเป็นจำนวนมาก และยังเป็น การเพิ่มปริมาณของผู้ต้องขังในเรือนจำเพิ่มงบประมาณของรัฐที่จะต้องจัดสรรสำหรับผู้ต้องขังให้เพิ่มสูงขึ้น⁶

ผู้วิจัยพบปัญหาจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นดังนี้ ประการแรกประเทศไทยยังไม่มี การนำ มาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญามาบังคับใช้กับความผิดที่มีโทษทางอาญา ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการนำมาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญามาปรับใช้กับพระราชบัญญัติจราจรทาง บก พ.ศ. 2522 ดังนั้นจะเห็นว่ามาตรการการชะลอฟ้องเป็นมาตรการที่มีประโยชน์ต่อกระบวนการ ยุติธรรมเป็นอย่างมาก หากประเทศไทยนำมาตรการดังกล่าวมาใช้จะสามารถช่วยลดปริมาณคดีที่ ขึ้นสู่ศาล ลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นประโยชน์กับคู่กรณีทุกฝ่าย ผู้วิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับ มาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงและ พัฒนากับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เพื่อลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญากรณีขับ รถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและ ต่างประเทศเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการชะลอฟ้องในคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานขับรถ ขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522
4. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้ในการกระทำ ความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

⁶ ปวีณา นารีเลิศ. (2563). *การชะลอฟ้องคดีอาญา ศึกษากรณี ความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติ* *คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 3.

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อมีการกระทำความผิดฐานขั้บรณขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องเป็นการชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติ หากผู้กระทำความผิดสามารถกระทำตามเงื่อนไขได้ พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องต่อไป เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการกลับตัวเป็นคนดี ลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล ลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ และเป็นการลดงบประมาณของภาครัฐในการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำได้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และมาตราเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา รวมถึงแนวคิด หลักการ และวิธีการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทย ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบการชะลอฟ้องของประเทศไทย ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น และนำมาวิเคราะห์ เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการนำการชะลอฟ้องมาใช้กับการกระทำความผิดฐานขั้บรณขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากตำรา บทความ เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ตำบัทกฎหมายของประเทศไทย และต่างประเทศ เกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และเสนอแนวทางในการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับการกระทำความผิดฐานขั้บรณขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญากรณีขั้บรณขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

2. ทำให้ทราบกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

3. ทำให้ทราบปัญหาการชะลอฟ้องในคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

4. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขกฎหมายการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้ในการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

1.7 นิยามศัพท์

“มาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญา” หมายถึง มาตรการหนึ่งที่ทำให้อำนาจพนักงานอัยการในใช้ดุลพินิจสั่งคดี โดยพนักงานอัยการมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องคดีไว้ชั่วคราวและกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ให้ชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูง คุมประพจน์ผู้ต้องหา ให้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ หรือเยียวยาผู้เสียหายตามสมควร หากผู้กระทำความผิดสามารถทำตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนดได้ พนักงานอัยการก็จะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีต่อไป

“การกระทำขับรถขณะเมาสุรา” หรือ “เมาแล้วขับ” หมายถึง การที่ขับรถในขณะที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด